

Kapdebo, Karl von Gyergyó: 1814 nov. 30. Bécs - Laimgrube: hadmérnöki. Szül. 1799. nov. 4-én Gyergyóban. Apja feltehetően gyergyószentmiklósi polgárként „magánzó” volt. Tanulmányait befejezve 1820. január 25-én lépett ki az akadémiáról.

Kapdebo, Peter, Petschka-Ópécska 1844. Bécs - műegyetem: kereskedelmi Szül. Erzsébetvárosban, ahol apja örmény polgár volt.

Karatsoni, Gratian von Szamosújvár. 1798. okt. 23. Bécs – Laimgrube - hadmérnöki. 1799. Bécs - hadmérnöki, 15 éves. Apja Szamosújváron örmény kereskedő volt. Tanulmányait befejezve 1804. okt. 21-én hagyta el az akadémiát. Ugyanazon évben a „Károly főherceg” ezredben, Pozsonyban zászlós.

Karatsonyi, Lazar, Tr. H. nobilis: 1779. Bécs - jur. stud.

Keul, Joseph v. Enyed: 1847/48 Bécs- műegyetem: mérnöki. Apja lelkipásztor volt Enyeden. 1848 Bécs- műegyetem: kereskedelmi.

Keul, Stephan, Fületelke in Siebenbürgen 1823/24 Bécs - prot. teol. fak. Előzőleg Segesváron tanult. Apja lelkipásztor volt Fületelkén. 1828-ban tért haza teol. Cand-ként. Egyházi szolgálatra rendelték Domáldra. 1828-1845 között szolgált lelkipásztorként. 1845-ben Holdvilágra hívták papnak. Meghalt 1865 márc. 30-án.

Köwér, Martin v. St. Niklasz - Nagyszentmiklós - Kövér Martinus de réthát, nobilis H. Temesiensis - Kövér Márton: 1815, Bécs-med. stud. III. évf. Apja nemesi eredetű volt. 1819. márc. 21., Bécs- orvosdoktori címért disszertált. Disszertatio inauguralis medica de Herpete értekezésével (Mvhely Teleki-Bolyai könyvtár, Bo-24364/ 3). Hazatérve gyakorló orvosként dolgozott. 1840-ben orvosdoktor, Temes vm. II. tisztiorvosa. Lippán volt állomáshelye.

Lazhlofi, Michael - Lászlófi Mihály 1775, Bécs- gimnazista.

Lazar, Augustin von Elisabetstadt. 1785. júl. 20. Bécs - Wieden: hadmérnöki. Végezve 1788. május 9-én zászlós lett a 49. Pellegrini gyalogezredben. 1794-ben hadnagyként részt vett a Mainz körüli harcokban, 1799-ben pedig századosként a 33. gyalogezreddel Napóleon ellen a mantuai csatában.

A Lázár nevéek közül nehéz lenne kiválasztani az örmény gyökerűeket, az egyik azonban nekem gyanús, és pedig Lazar Johannes / de Gyulakuta /- Lázár János: 1772, Bécs. Szül. 1755-ben. Birtokos lett Erdélyben. 1800-ban halt meg. Feljegyezték róla, hogy báró Henter Ádám mátkáját tizenötezer forintért vette meg.

Lukács Anton, Gyergyó - Lukács Antal: 1789. szept. 7. Bécs – Laimgrube hadmérnöki, 17 éves. Apja táblai ülnök volt. 1790. szept. 24-én hagyta el az akadémiát. 1820-ban a hadtápnál Crmanban tisztviselőként dolgozott.

Nem biztos de lehet, hogy örmény gyökerű **Lukats, Gustav** von Karlsburg - Lukáts Gusztáv (is.): 1834 szept. 29. Bécs - Laimgrube: hadmérnöki, „Deblin” ösztöndíjasként tanult. Szül. Gyulaféhérváron 1823. júl. 3-án, ahol apja alhadnagyként szolgált a cs. és k. hadseregben. Tanulmányait befejezve 1841. okt. 25-én hadapród lett az 1.-„Kaiser”-huszárezredben. 1850-ben főhadnagy „in der Civil - Staats Dienst” - ben.

Lukats, Iohann v. Klausenburg Lukáts János: 1817. nov. 16. Bécs - képzőművészeti: iparművészet - drágakő-feldolgozás. Ékszerész, aranyműves lett Kolozsváron, ahol 1819-1848 között említik a dokumentumok.

(folytatjuk)

Örmény ízek

Babpástétom - előétel

Hozzávalók: fél kg tarka vagy barna bab; só; bors; kevés étolaj; zöldség zöldje; ízlés szerint mustár vagy majonéz; koriander:

A babot puhára főzzük, átpasszírozzuk burgonyapasszírozón. Az adalékokat belekeverjük alaposan és a tetejét koriander levéllel (zölden) díszítjük. A babpástétomot kenyérrre kenve

fogyasztják.
Jó étvágyat!

A receptet *Szafarjan Marina* (Petroszján Arsam neje) Lékó Péter anyósa küldte, *dr. Tóth Rózsa* fordította.

Dr. Sasvári László

Szent Szolgálat = Szurp Patarag

Az örmény liturgiáról /miséről/ elterjedt az a felfogás, hogy olyan, mint a római katolikus mise, csak örmény nyelven végzik. Ezt több helyen is olvastuk. A valóság az, hogy az örmény liturgia más, mint a görög, más, mint a latin.

A keresztes háborúk idején érte nyugati hatás az örmény egyházat, s ennek nyomai fellelhetők a liturgiában is, részben egyes szerkezeti elemekben, vagy abban is, hogy ostyát használnak. Az említett hatás további eredménye, hogy kétféle liturgiaforma él: egy hosszabb, az eredeti, és egy rövidebb. Az utóbbiból kihagyták hosszú könyörgéssorozatukat, legfeljebb egy-egy könyörgés utal rájuk. A rövidített formát használták az erdélyi örmény katolikus közösségekben is.

A liturgikus ruha egyes darabjai, mint a görögben, de a palást a latin pluviáléhoz, vecseryepalásthöz hasonló. Jellemzően örmény viszont egy magas nyakú gallér, mely a Jó Pásztor vállain levő bárányt szimbolizálja. A püspök nyugatias típusú püspöksüveget visel, a pap viszont koronát, mely a görög szertartású püspöki koronához hasonló.

A liturgia bevezető imái formailag nyugati hatást árulnak el, ugyanakkor a szövegek többsége görög jellegű. /Több imádság viseli címében: Aranyszájú Szent János imája./

A bevezető imák után következik az előkészület, a liturgia szerkezete a göröghöz hasonló, kivéve, hogy a hitvallást az evangélium után mondják el. De ez nem a niceai zsinat által megfogalmazott, hanem Ciprusi Szent Epifán /+ 403/ nevéhez kötődő, s valamivel hosszabb is.

Az örmény templomban nincs ikonosztáz, csak függöny, de az örmény katolikusoknál az sincs, a kar eredetileg a megemelt oltár előtt helyezkedik el, az oltárhoz kétoldalról lépcsőn lehet felmenni.

Két Heves megyei településnek /Feldebrő és Tarnaszentmária/ az Árpád-kor elején emelt templomában hasonló szentélyelrendezés van, valamint a falon a kaukázusi templomépítészetre jellemző motívumok találhatóak, ezért felmerült az a feltevés, hogy eredetileg örmény szertartású templomok lehettek, ebből következően: a magyarok tehát ismerték az örmény szertartást is.

Az örmény liturgiában - s az örmény szertartás más istentiszteleteiben is sokszor szerepel a következő áldást és felszólítást tartalmazó dialógus, mely az örmény lelkiség kifejezésének is tekinthető:

Pap: *Békesség mindnyájatoknak (Áldás)*

Nép: *És a te lelkednek!*

Pap: *Boruljunk le Isten előtt!*

Nép: *Előtted, uram!*

Az áldozás előtt kétszeresen is felmutatják a szent színeket: külön-külön az ostyát és a kelyhet, majd egyszerre mindkettőt. A hívek áldozása kehelybe mártott ostyával történik.

Igen elterjedt a kereszt tisztelete az örmények körében.

Végül a liturgia egyik befejező imáját közölnénk, mely ezt is tükrözi:

Szent keresztje által kérjük az Urat, hogy szabadítson meg általa a bűntől, s tartson meg irgalmának kegyelmében. Mindenható Istenünk, ments meg és irgalmazz!